

Als schooltaal Chinees blijkt te zijn

Studenten:	Silke Philips, Lisa Maes, Tessa Moelans, Liesbeth Everaert, Sanne De Ceuster & Jasmine De Wachter
Opleiding:	Bachelor leraar lager onderwijs, Thomas More Vorselaar
Opleidingsonderdeel:	'Innovaties in onderwijs: MeerTAAL'
Ingediend op:	1 juni 2017

'突出字'. Stel dat u deze opdracht krijgt in de klas. Zou u dan weten wat u moet doen? Zou u meteen een woord markeren? Omgekeerd is het voor kinderen met andere thuistaal dan het Nederlands vaak moeilijk om voor ons eenvoudige instructies te begrijpen. Toch komen zij vaak in zulke situaties terecht. In het schooljaar 2015-2016 gingen er 79.038 leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands naar school in Vlaanderen. Elk jaar stijgt dit cijfer zienderogen. Vanuit deze gedachte en op vraag van Vrije Lagere Oefenschool Windekind in Vorselaar voerden wij een praktijkonderzoek uit.

De school ondervond dat leerlingen met een andere thuistaal vaak moeilijkheden hebben met schooltaal. Gezamenlijk kwamen we tot volgende onderzoeksvraag: "Hoe kunnen we schooltaal stimuleren en ondersteunen bij leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands?". Om dit te bereiken, ontwikkelden wij een materiaalbox waarmee leerkrachten direct aan de slag kunnen gaan.

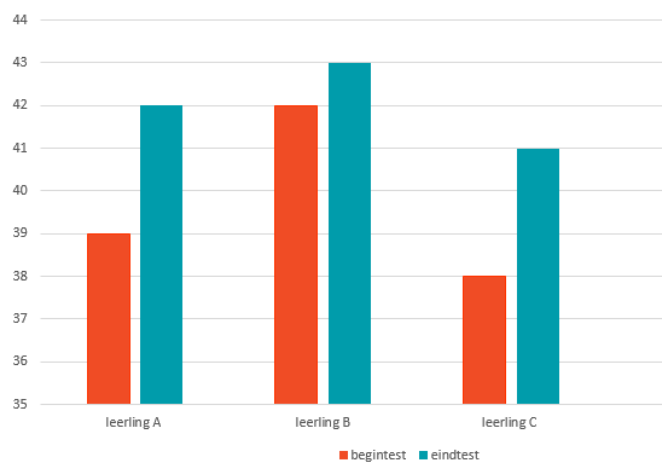
Instructietaal is een onderdeel van schooltaal. Om de instructies in de klas te ondersteunen, werkten wij pictogramwandkaarten en pictogramstickers uit. Om deze instructies aan te passen aan de noden van de school, analyseerden wij de werkboeken die Windekind te Vorselaar gebruikt. Hierdoor kregen wij een goed beeld van de instructies die vaak aan bod komen in de werkboeken van taal, spelling en wiskunde. We bekeken de werkboeken van het tweede, vierde en zesde leerjaar en gaven de evolutie in instructietaal weer.

Om kwaliteitsvol materiaal te kunnen leveren, ondernamen we verschillende stappen. Eerst voerden we een literatuurstudie uit. We kregen hierdoor een duidelijk beeld over schooltaal. In onze studie verdiepten we ons in thema's zoals taalverwerving, de wetgeving rond anderstalige nieuwkomers, taalbeleid op school, de TPR-methode en het welbevinden van leerlingen met een andere thuistaal. Deze achtergrondkennis hielp ons bij het ontwikkelen van de materiaalbox. Zo hielden we rekening met de taalgerichte en taakgerichte aanpak. Ook namen we uit verschillende bronnen mee dat we een frequent en goed taalaanbod moeten aanbieden.

De verworven kennis werd nadien omgezet in de praktijk door een test op te stellen waarmee we de beginsituatie van de leerlingen in kaart brengen. Hiervoor baseerden we ons op de doelen die vermeld staan in het 'Vademecum anderstalige nieuwkomers' (Steunpunt NT2, 2007). Deze test werd een tweede keer afgenomen nadat de materiaalbox uitgeprobeerd werd. Hierdoor werd er een goed beeld geschetst van de vorderingen die de leerlingen maakten. Zo zagen we veel progressie bij de plaatsbepalingen en de kleuren.

Het materiaal baseerden we op de doelen vanuit het 'Vademecum anderstalige nieuwkomers'. We werken rond onderwerpen zoals natuurverschijnselen, kleuren, dagen van de week en dieren. Deze werden gebundeld in een handleiding voor de leerkracht. Hierin leggen we alle materialen uit en worden de doelen die aan elk spel gekoppeld worden, weergegeven. We bieden ook enkele suggesties aan voor de leerkracht zoals het gebruiken van instructiefilmpje en visuele ondersteuning.

Na het praktijkonderzoek en het afnemen van de test, merkten we een verbetering op vlak van plaatsbepalingen en andere schooltaalwoorden zoals de klok en de pennenzak. Wanneer we de resultaten van de eindtest in een foutenanalyse vergeleken met de resultaten van de begintest, merkten we bij elke leerling een vooruitgang. Per leerling hebben we de juiste antwoorden opgeteld van zowel de begintest als van de eindtest. In onderstaande grafiek is de vooruitgang te zien bij alle leerlingen.

Figuur 1: vergelijking begin- en eindtest

Zoals in het begin werd aangegeven, is het niet vanzelfsprekend om les te krijgen in een andere taal dan uw thuistaal. Toch is het mogelijk met inzet van de school, de leerkracht en met de ondersteuning van bestaand materiaal. Met dit laatste criterium hopen we leerkrachten lager onderwijs te ondersteunen. Met behulp van het materiaal dat wij ontwikkelden, kunnen leerlingen met een andere thuistaal ondersteund worden op vlak van schooltaal. Zo moet schooltaal geen Chinees blijven.